

Издаје сваке седмице
на читавом табаку.

Претплата, огласи и до-
писи шаљу се уредниш-
ву „Гл. Народа у Н. Сад.

ГЛАС НАРОДА.

Цена је. листу:
на годину 4 фор.
на по године 2 „
на три месеца 1 „
за Србију годишње 5 „

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ 5 НОВ. ОД СВАКЕ ВРСТЕ И 30 НОВЧ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ, ЦЕНЕ СУ ЗНАТНО НИЖЕ ЗА ОНЕ ОГЛАСЕ
КОЈИ ШТО ЧЕШЋЕ ИЛИ У ШТО ВЕЋЕМ ОБИМУ ИЗЛАЗЕ У ОВОМ ЛИСТУ.

САБОРСКИ ОДБОР.

На другом месту у овом листу саопштавамо рад саборског одбора, који је у понедељник 3. о. м. са-
стао се у Карловцима. Саборски одбор то је, да на
просто кажемо, мала влада за цркву, школу и фондове
православних Србаља у Аустро-Угарској, те се неки
одборници, ма и у шали по томе министрима називају.
По шала на страну, власт и право одбора са-
борског врло је велико; што је њима поверено, то је
најдрагоценије благо народа српског у овим краје-
вима. У радњу саборског одбора упрљо је очи господ-
дар његов, сабор српски, али и господар саборов —
народ, не скида очију с њега. То треба да има на
уму саборски одбор при сваком кораку своме. Радња
његова треба да је као суза чиста а од стакла про-
виднија. Уверени смо да саборски одбор има и воље
и родољубља доста, да извршује свој велики зада-
так; али листу српском, који је дужан пазити на сваки
рад српски, као мати на леп глас своје ћери, не може
се на ино, да непримети, да је саборски одбор у сед-
ници својој од 5 о. м. учинио нешто чему се нико
није надао. Мислимо ту на избор књиговође првог.

Није један пут да су се по јавним листовима о
томе човеку ружни проносили гласови, није реткост
и ван листова чути такве гласове и данас, а још се
добро сећамо како је на прошлome сабору у дванут
од посланика питан патријарх српски: је су ли му
познати покори тога човека, — и опет сада, када ни
једним потезом пера тај човек непокуша да опере име
своје, када патријарх ни словца није одговорио на
питање о њему, те се узима по оној латинској по-
словици: ко ћути, одобрава, да се казује тиме да имају
право они, који о поменутом човеку ружно говоре,
сада од сабора изабрани одбор бира скоро једногла-
сно на тако важно место таког човека!

Нека све то није истина, и ми некажемо да јесте,
нека је он чист као сунце; али ту несрећу да се за
њим зло говори, немора делити с њиме саборски
одбор.

Хвали се вештина, али вешт је био и Штрузберг.
Боље мало мање вештине а више лепог гласа. Вештина
се даде задобити, али изгубљено поштење не да се наћи.

Каже се, он сада има само са цифрама посла. Али
једу меда и они, који нераде око њега. А друго мај-

стор уме себи приписати и оно, што га се не тиче.
Знамо ми толико места, де њи више решавају, да се
даде зајам, али док се не даде леп колач овом или
оном господину, ту је и решење и облигација и ин-
табулација, али никако до готовог новца доћи. Тих
колача хоћемо и да се једанпут опростимо, особито
онде, де је народно име на белези.

У допису из Карловаца казује се и то, да је прет-
писара комесара Хуберова ту у послу.

Ако ће нам се и у такве ствари од горе плећати,
онда смо свршили са својим газдовањем; ако ће ми
прописивати и како ћу се носити за своје новце, онда
фала на тој слободи!

То је оно: само нек имамо кућу па ма други у
њој господар био. То је оно што се понуштало и
преко границе, што је петао пуштен у собу, па се
ето и на астал почео.

Али то зло, што је по вољи оних од горе испро-
такав човек, није само, него ту долази још нешто
горе. Када је сабор одредио да сваки манастир до-
бије економије, то није ништа зло, него добро било; али
је зло, што су већином изабрани онаки економи и
и шта би? Баш због тих хрђавих економија укинута је
то, да у опште буде економија у манастиру. Не волемо
зло слутити, али, знајући колико нас је муке стало док
смо што добили и колико су се они одуширили док
су нам дали, бојимо се да се тиме самоме делу са-
борском, самом, одбору у опште, нога неподмеће.

Сваки министар, кад то постане, има неки про-
грам, неки правац, кога се држи; непримали му се
правац, он се пре уклања него што се поклања. Наши
неки држе се великог имена али се недрже оног, што
уз то иде.

Новоизабрани књиговођа имао је пређе 1000 фор.
сада пак има 1500 фор. плате. Измењено је дакле од
старога то, да је 500 фор. више добио! Је ли то казан
народноме чиновнику, што се не уме да одржи на ле-
пome гласу, и је ли вредно паштити се, да за тобом
ружно не говоре.

Избор је овај за време. Надамо се, да ће дотле
наћи се и бољих прилика и других људи, који ће
мало више пазити на образ народњи.

ЛУКА ВУКАЛОВИЋ

написао Јово Накићеновић.

(Наставак.)

Сви главари на ово пристадоше, те прекинуше свако преговарање са консулима, јер се у онај пар бјеху прикупили и консули осталијех сила.

Кад би у јутро на сам Спасов-дан, дође глас да иду од Требиња Хаџи-бег Ресулбеговић са 5000 Турака у помоћ турској војсци. Тада се главари увјерише куда је смјерао консуо, те на брзу руку одвојише пет стотина биранијех војника и пред њима Драга Обренова Ковачевића из Грахова, па их послаше на сусрет Турцима.

Ковачевић са својом дружином сусрете Турке код Клобука на Долове и ту се побије с њима.

У исто доба ударише Црногорци и Херцеговци на Турке на Граховцу. Послије кратког отпора препадоше се Турци и почеше узмицати а Срби се посколише, те још већма навалише на шанчеве турске. Док у неко доба ускочаше Срби преко турскијех шанчева и помијешаше се међу Турке, те настаде жестоки покољ и сјеча. Кад погибе Ферик паша, којег посијече Станиша Копривица из Бањана, препаде се Кадри паша те побјеже и склони се у град Клобук и с њиме нешто мало Турака, а остали сви изгибоше на бојном пољу.

У овом боју погинуло је око 15000 (петнаест хиљада) Турака, самијех војничкијех мушкета нашло се на Граховцу дванаест хиљада, осим другијех пушака.

Херцеговаца пак и Црногораца погинуло је 456.

По што се ова битка сврши, војвода Мирко поврати војску од Клобука, јер су гонили Турке све до града, али херцеговачки главари повикаше да се војска не враћа, него да иду управо пут Мостара. Мирко не имајући од Кнеза наредбе, није хотио пристати, него позва натраг своје Црногорце и пође с њима на Цетиње.

Вукаловић пак са својом дружином удари низ Корјениће и све попали до воде Требишњице, да се не би Турци опет туда населили. Ту се братски ратаде са осталијем херцеговачкијем главарима, те сваки оде на своју страну да се спреми на даље ратовање с Турцима, јер се надаху да ће их Кнез Данило на брзо позвати да даље војују; будући им познате његове намјере. Турци пак у оно доба бјеху се са свијем препали, е мишљаху да ће раја листом устати последије онако сјајне и нечувене побједи. Али лукава дипломатија умијеша одмах свој прст, те се ствар окрене другачије и Бог зна већ, кад ће онака свијетла зора Србину гранути и онакова згода наступити, као што бјеше последије пораза турског на Граховцу. Заисто треба да Срби добро утубе у главу ону згодну, али пропуштену прилику, те да се не даду заваркивати слаткијем обећањима, јер слободе није, што се на мачу не добије.

Једина пошљедица овог боја на Граховцу бијаше та: што Грахово припаде Црној Гори а херцеговачка племена добише стару самоуправу, али и ово за кратко вријеме, као што ће се даље видјети.

Од овог доба Лука се бавио на Зупцима и у Суторини све до почетка године 1860, каде Турци уговорилише неки „стални мир“ са Црном Гором, те и Лука мораде мировати.

За вријеме овог мира, или боље рећи примирја, Лука се бавио на Цетињу, јер му Кнез није дао да стоји на Зупцима познајући ратоборни дух Лучин.

Ну ове године будући нестало Кнеза Данила, Турцима поче расти на ново перје, те зачеше стару навику: глобити народ и сатирати и оно мало слободе, што крваво раја бјеше стекла. Уз ово Турци употребише на своју корист ово примирје, јер осим што се опет справилише на даље ратовање против Херцеговаца, они још оградиле и кулу у Суторини и то баш гдје је била од старине српска православна црква Преображеније. Па кад се Турци са свијем справилише, почеше опет нападати Зупце. Бањане и остале херцеговачке краје.

Када Лука чу, да су Турци из нова почели стару пјесму, у фебруару 1861 дође са Цетиња на Зупце и кад разумије да су се Турци опет настанили у Суторини и оградиле кулу, он одмах покупи неколико момчади, те с њима пође да походи Турке.

Чим је Лука сишао у Суторину, одмах позва Турке да се селе из његове земље, али ови не хтјеше, него се затворили у кулу и почеше из куле пуцати.

Када Лука видје да се Турци не мисле предати, он нареди да се кула на силу освоји; али се Турци не даду примаћи а Лука топова нема да бије кулу, док у неко доба досјети се, те нареди да се направи неколико трешњевих топова. Са овијема поче Луку гађати кулу, али не могаху ништа кули наудити, будући сва од тврдог камена сазидана.

Тада посла Луку Петковића и још неколицину, да нађу гдје кроз Боку који гвоздени топ. — Овдје треба опасити да су Бокези у стара вретена имали на својим бродовима по неколико топова, са којима су се борили против поморскијех гусара, а кад су ови истребљени, Бокези су остављали топове код својих кућа, тако да испред кућа заливом бокешкијем много лежи и данашњи дан гвозденијех топова различите величине.

Петковић дакле пође и нађе у Доброти два тона, укрца их по ноћи у чамац и довезе под Суторину.

Таман овијем топовима бјеше Лука почео бити кулу, али му дође глас са Зубаца да је Дервишпаша ударио на Зупца са шест хиљада редовнијех војника.

Лука одмах нареди Зупцима да све своје пребију у планину, да их не би сила турска заробила, а ко је за пушке нека се бије док он дође, само нека добро чувају да не пусте Турке да сиђу у Суторину.

У исти час појави се под Њивице према Суторини Целади наша са турскијем ратнијем паробродом, те поче гађати из топова Луку и његову војску. — Дивно чудо да је Аустрија онда допустила да Турчин бије бој са њезиног мора и испод њезиног града и тврђава. — Али исто Авди-наша није наудио Луци са својим топовима и ако је свако буре теглило дванаест ока, нити се Лука бојао наше с мора; него му стиже глас да се Мехмед-наша ускрцао с војском под Дубровник и да иде Ђесаровом земљом преко Конавља на Суторину.

Када Лука чу да ће на њега ударити Мехмед-наша преко Конавља, веома се узбуни, јер га Турци нехладно опколише и од свијех страна на њ навалише. Уз то ево му и горе несреће, браћа га почеше издавати, Крушевичани нијесу хотјели поћи Зупцима у помоћ. У самијем пак Зупцима, Михаило Спајаћ, поче му о невјерству радити.

Али Лука са свијем тијем није клонуо јуначкијем духом, он се брзо сјети да има преко границе браће Срба, који ће му у невољи помоћи, те посла гласоноше по Боци Которској и позва сву браћу: ко је Србин, за крст часни, да му данас буде при невољи, иначе сјутра нема за њега живљења.

У исто доба посла Луку Петковића на сусрет Мехмед-наши, не би ли га како заваарао, док се браћа код Луке окупе. (Наставиће се.)

Н О В Е М Е Р Е.

(Наставак.)

Разјаснење: по II. таблци

Под рубриком где стоји: Кад је цена рифу 80 н. ту споредна цифра показује да је онда 1 фор. и 3 нов. цена једног метра од дотичне материје.

Кад је цена рифу	Кад је цена јед. метру.		Кад је цена рифу	Кад је цена јед. метру.		Кад је цена рифу	Кад је цена јед. метру.		Кад је цена рифу	Кад је цена јед. метру.	
	нов.	ф.		нов.	ф.		нов.	ф.		нов.	ф.
1	1 1/4	21	2	2 1/2	22	3	3 3/4	23	4	4 1/2	24
2	2 1/2	22	5	5 1/4	25	6	6 1/2	26	7	7 1/4	27
3	3 3/4	23	8	8 1/2	27	9	9 1/4	28	10	10 1/2	29
4	4 1/2	24	11	11 1/4	29	12	12 1/2	30	13	13 1/4	31
5	5 1/4	25	14	14 1/2	31	15	15 1/4	32	16	16 1/2	33
6	6 1/2	26	17	17 1/4	32	18	18 1/2	33	19	19 1/4	34
7	7 1/4	27	20	20 1/2	33	21	21 1/4	34	22	22 1/2	35
8	8 1/2	28	23	23 1/4	34	24	24 1/2	35	25	25 1/4	36
9	9 1/4	29	26	26 1/2	35	27	27 1/4	36	28	28 1/2	37
10	10 1/2	30	28	28 1/2	36	29	29 1/4	37	30	30 1/2	38
11	11 1/4	31	31	31 1/2	37	32	32 1/4	38	33	33 1/2	39
12	12 1/2	32	34	34 1/2	38	35	35 1/4	39	36	36 1/2	40
13	13 1/4	33	37	37 1/2	39	38	38 1/2	40	39	39 1/2	41
14	14 1/2	34	40	40 1/2	40	41	41 1/2	41	42	42 1/2	42
15	15 1/4	35	43	43 1/2	41	44	44 1/2	42	45	45 1/2	43
16	16 1/2	36	46	46 1/2	42	47	47 1/2	43	48	48 1/2	44
17	17 1/4	37	49	49 1/2	43	50	50 1/2	44	51	51 1/2	45
18	18 1/2	38	52	52 1/2	44	53	53 1/2	45	54	54 1/2	46
19	19 1/4	39	55	55 1/2	45	56	56 1/2	46	57	57 1/2	47
20	20 1/2	40	58	58 1/2	46	59	59 1/2	47	60	60 1/2	48
21	21 1/4	41	61	61 1/2	47	62	62 1/2	48	63	63 1/2	49
22	22 1/2	42	64	64 1/2	48	65	65 1/2	49	66	66 1/2	50
23	23 1/4	43	67	67 1/2	49	68	68 1/2	50	69	69 1/2	51
24	24 1/2	44	70	70 1/2	50	71	71 1/2	51	72	72 1/2	52
25	25 1/4	45	73	73 1/2	51	74	74 1/2	52	75	75 1/2	53
26	26 1/2	46	76	76 1/2	52	77	77 1/2	53	78	78 1/2	54
27	27 1/4	47	79	79 1/2	53	80	80 1/2	54	81	81 1/2	55
28	28 1/2	48	82	82 1/2	54	83	83 1/2	55	84	84 1/2	56
29	29 1/4	49	85	85 1/2	55	86	86 1/2	56	87	87 1/2	57
30	30 1/2	50	88	88 1/2	56	89	89 1/2	57	90	90 1/2	58
31	31 1/4	51	91	91 1/2	57	92	92 1/2	58	93	93 1/2	59
32	32 1/2	52	94	94 1/2	58	95	95 1/2	59	96	96 1/2	60
33	33 1/4	53	97	97 1/2	59	98	98 1/2	60	99	99 1/2	61
			100	100 1/2	61						

2. Таблица
ЗА ОЗНАЧЕЊЕ ЦЕНЕ ПРЕМА ИЗЈЕДНАЧЕНОМ НОВОМ МЕРИ. РИФ МЕТРА.

3. Таблица

ЗА ПРЕТВАРАЊЕ ФУНТЕ У НОВУ МЕРУ У КИЛОГРАМЕ И ДЕКАГРАМЕ.

Бечка фунта.	Килограм.		Бечка фунта.	Килограм.		Бечка фунта.	Килограм.	
	Декаграм.	Декаграм.		Декаграм.	Декаграм.			
1	—	56	34	19	4	67	37	52
2	1	12	35	19	60	68	38	8
3	1	68	36	20	16	69	38	64
4	2	24	37	20	72	70	39	20
5	2	80	38	21	28	71	39	76
6	3	36	39	21	84	72	40	32
7	3	92	40	22	40	73	40	88
8	4	48	41	22	96	74	41	44
9	5	4	42	23	52	75	42	—
10	5	60	43	24	8	76	42	56
11	6	16	44	24	64	77	43	12
12	6	72	45	25	20	78	43	68
13	7	28	46	25	76	79	44	24
14	7	84	47	26	32	80	44	80
15	8	40	48	26	88	81	45	36
16	8	96	49	27	44	82	45	92
17	9	52	50	28	—	83	46	48
18	10	8	51	28	56	84	47	5
19	10	64	52	29	12	85	47	61
20	11	20	53	29	68	86	48	17
21	11	76	54	30	24	87	48	73
22	12	32	55	30	80	88	49	29
23	12	88	56	31	36	89	49	85
24	13	44	57	31	92	90	50	41
25	14	—	58	32	48	91	50	97
26	14	56	59	33	4	92	51	53
27	15	12	60	33	60	93	52	9
28	15	68	61	34	16	94	52	65
29	16	24	62	34	72	95	53	21
30	16	80	63	35	28	96	53	21
31	17	36	64	35	84	97	54	77
32	17	92	65	36	40	98	54	33
33	18	48	66	36	96	99	55	89
						100	56	45

4. Таблица.

ЗА ПРЕТВАРАЊЕ ЛОТОВА У НОВУ МЕРУ. ЛОТОВЕ У ДЕКАГРАМОВЕ И ГРАМОВЕ.

Бечки лот.	Декаграм.	Грам.	Бечки лот.	Декаграм.	Грам.	Бечки лот.	Декаграм.	Грам.
1	1	8	12	21	—	23	40	3
2	3	5	13	22	8	24	42	—
3	5	3	14	24	5	25	43	8
4	7	—	15	26	3	26	45	5
5	8	8	16	28	—	27	47	3
6	10	5	17	29	8	28	49	—
7	12	3	18	31	5	29	50	8
8	14	—	19	33	3	30	52	5
9	15	8	20	35	—	31	54	3
10	17	5	21	36	8	32	56	—
11	19	3	22	38	5			

5. Таблица.

ЗА ПРЕТВАРАЊЕ БЕЧКЕ ЦЕНТЕ У КИЛОГРАМЕ.

Бечка цента.	Килограм.	Бечка цента.	Килограм.	Бечка цента.	Килограм.
1	56	8	458	50	2800
2	112	9	504	60	3360
3	168	10	560	70	3920
4	224	15	840	80	4480
5	280	20	1120	90	5041
6	336	30	1680	100	5601
7	392	40	2240		

(Наставиће се.)

ГРАЂА ЗА ИСТОРИЈУ СРП. ПОКРЕТА Г. 1848.

Саопштио ш—ј—.

(Наставак.)

П и с м о V.

Nr. 200

Г. Петру Ђ. Шпирти у Земуну.

Главни одбор народа српског позвао је био геноду Асистенте националнога фонда овамо, да за издржаније овамо стекавшег се народног војинства, потребну суму новаца из народње касе извади. Но увјерен о томе, да је свјатјеши Господин Патриарх 5. кључ исте касе са собом у Загреб однео и немогући исти овде дочекати, а управо несмејући војинство и овај пут кући распустити, сада, кад са свију страна отпор дати треба, рјешо је у данашњем засједанију свом војинство кући нераспуштати него га употребити на ограниченије војводине и избављеније браће наше из душмански руку, а вас родољубиви Господине замолити, да на основу овде под % приложене облигације од данашњегга Nr. 199 и под % приложеног извода протокола главног овог одбора под условијем јемства националног фонда и главног одбора народа срп. десет хиљада форинти сребра до часа, у који пети код господ. Патриарха нашег храними кључ примити очекујемо, народу српском, његовом националном фонду и овоме главном одбору позајмити, родољубије ваше неотречете, и на тај конач шилеглавни одбор овај г. П. Ст. да би истоме предозначену суму во-вјерити доброту неодрекли сада, када је то управо једини и најважнији вопрос сушествованија и бића овог за народност своју и возобновленија права своји

и преимущечетвено одушевљеног за војну приуготовљеног и са свим одањог народа српског, ког љубавни поздрав примити усредствујте с тим истиним увјерењем, да ће историја овог обновљеног српства име ваше златним словима најдоцнијему потомству свом с топлим благословима цјелога народа српског предати.

Из засједанија глав. срп. народ. одбора у Карловцима 25 маја 1848 држаног.

П и с м о VI.

Ваша Светост!

Ово дана послат је правосудију народном одбранику Радовановића и комесара Бугарског из Кера Јован Темињић проповедник евангелички из Н. Шове под затвор из узрока, што је Њемце свог општества и околне римокатолике против Србаља наши не само бунио и подизао, но и сам собом на оружије устао, и гарду мађарску као капетан предводивши не малу штету војсци нашој учинио.

Будући да је правосудије народно од Светости Ваше још пре две недеље суспендирано, усудио сам се приложена овде под % и % оригинална акта Светости Вашој припослати с тим понизњејшим моленијем, да би га или врховном властију вашом осудити или мени, шта с њим за даље чинити имам, — упутствије дати милостивјејше изволили. Синонимним страхопочитанијем пребивајаћу. Светости Ваше

покорнеји верни раб

Б Е Л Е Ш К Е.

Жељезничка пруга Темишвар-Оршова. Пруга од Темишвара до Карансебеша, као што се чује, биће на јесен готова. На путу до Лугоша биће станице поред

места Ремете, Рекаша, Тополовца и Белинца, у фабрици код Темишвара тешко ће се због трошка градног градити станица.

Жетва у Америци. По извештају земљеделског друштва у Вашингтону, шенице је ове године доста мање него лане било, али је кукуруз особито добро родио.

Ново како се кожа чини. У Манчестру, где се на годину учине 15.000 кожа покушава се са том новином. Неки Француз Монтоазон изумео је неку смесу. Са том смесом кожа се покваси и по томе метне једно сахат и по да се суши и посао тога сва вуна скине се чим се дотагне руком. Онда се кожа мете у воду бречну, те она смеса изађе из коже, кад се неколико пута протре, чему треба 5 минута времена, по томе се осуши и дотера. За сав тај посао не треба ни пуна четир сата. А како се сада ради треба 3 недеље док се кожа учини. Трошак је око овог посла дванут мањи И вуна нимало се непоквари него остане така као да је стрижена, те се и на томе асни.

Како се може платно и сукно свако учинити да га што мање влага пробија? Треба узети два дела стипсе и у 64 дела воде исту растворити. Потом узети одвојено три дела оловног сирћета и за себе растворити у толико исто воде; обадва ова раствора помешати. Од тога добија се талог као прашак. Течност треба најљиво осудити или пресути у корито; у исто метути тканину, која се хоће да направи непробојна од влаге; рукама исту добро извасити, а после метути да се осуши.

Овим би се начином могли амбрели, шатори и т. д. учинити непробојним од влаге.

Млеко да се стврдне. Неки Ховер изумео је да

млеко тако згусне као шајт сира. У енглеској су недавно показивали један таки шајт, у коме је била читава цента, који је 4 године и три месеца стајао на ваздуху па се није покварио, него кад се један комад у води растопио добило се за неколико тренутака свеже масло.

Да се тице и мишеви расплаше. Да неби тице и мишеви и згадија школама вртарским коштице, које се саде покопали, све се коштице добро навлаже у суду у коме има минијума (Minium.) То је таки лек, који нефали.

Да кокоши неједу јаја. Узме се јаје па се пробуши те изпеди жуманце и онда успе у њега воде јакко онапрене. Руна на јајету залепи се гипсом. Која се кокош тако једаред онапри та више недирну у јаје, а то исто бива и са цсетом.

Како у којој земљи држава подпомаже земљеделство. Белгија на једну квадратну миљу даје припомоћи из држанне касе 1148 фор. 46 нов. Француска 92 фор., Виртембершка 78, фор. Аустрија 108 ф. а Угарска само 8 фор. 53 нов.

Жетва у Романији. У Романији не беше од толико година тако добре жетве. Жито и Кукуруз је особит. Магацини су у Брајли, Галацу и другим варошима нуни, а све се више и више тражи рана.

Берба у Француској, Шпанији и Италији, боља је испала него што су се надати могли. Није дакле чудо, ако је и код нас тако јефтино, кад су вина из тих земаља на бољем гласу а ето их много има, те су и појефтинила и наша свуда истискују.

ДОПИСИ „ГЛАСУ НАРОДА.“

У Карловцима 6. новембра. Овде се од недеље бави саборски одбор. Дошли су у одбор владика Стојковић, др. Јован Суботић, др. Максимовић, др. Касапиновић, јереј Јовановић одборски фишкар др. Михајло Полит и прота сомборски Бранковић. Одбор је почео радити од понедељника и до недеље ће бити готов. До данас је радио одбор ово: Претресао је распру кулке и сенћанске црквене општине и није ништа у томе свршио до данас, али ће до недеље јамачно свој суд изрећи. Пок. Ђорђе Сервицки основао је за сиромашне а ваљане ђаке штпендију, чија главница сада износи 63.000 ф. а. вр. Те штпендије раздава ће саборски одбор, и сад је уређено како ће то ићи, те је послато министарству да оводаде да ту уредбу потпишу и насљедници пок. Сервицког. Даље је решено да се за оно како ће се поделити имагак што је остао иза покојног владике Платона покуша поравнање са насљедницима, јер по закону одоног што остане иза владике, а он ненареди у тестаменту коме оставља, половина долази родбини владикиној а половина народном фонду Дру Максимовићу дато је, да он каже шта мисли како би се погодили са родбином. Што он намисли предаће на писмено фишкалу, па ће овај онда то одбору донети и додати шта и он о томе мисли.

У среду 5. о. м. беше избор чиновника око управе фондова. Изабран је за првог књиговођу досадањи рачуноспитач Ненадовић са 7 против 1 гласа. Овај један чујемо да је био јереја Јовановића. Говори се да је Ненадовић морао изабран бити, јер тога ради седно је десет дана писар комесара Хубера у Карловцима г. Киш. Још се говори, да је ту помогло познанство, кумство средство, пријатељство и т. д. Да би се ипак мало за-

трпао траг, да баш неби Ненадовић сам био створила се нова служба, служба другог књиговође и за то је место изабран Деспотовић из Митровице. За актуара изабран је адвокат Мита Бранковић из Врањева, а за касира мајор Месаровић бивши асистент народних фондова. Даље су издаване штпендије и Адамовићеву штпендију, коју су њих 29 потражили, добио је Степа Поповић из Томашеваца. Раздато је по томе 10 богословских штпендија и добили су их: Вељко Вељков и Атанасија Тошић из архиђејезе, Михајило Таназевић из темишварске, Јован Станковић из вршачке дијецезе, а из бачке ови: Емил Степанов, Владимир Малетин, Исидор Бастић Лука Поповић Владимир Поповић и Милисав Бранковић.

За књиговођу тражили су се Лаза Теодоровић из Сентомаша Петар Петровић чиновник инђијске штпедонице; Ст. Ј. Поповић из Новог Сада, А. Деспотовић из Митровице, Милета Браваровић из Беле Цркве, Мита Радосављевић из Пеште, Мојсије Максимовић из Митровице, Јован Христовулос из Новог Сада. За актуара компетовали су њих 9.

Од важнијих ствари што су у седницама до четвртга претресане и решене ево ово су: Улуство за секретара фишкала благајника и књиговођу, даље уредба да осим Рајићевог фонда имају сносити административне трошкове сви остали и то клерикални са 50%, неприкоеновени са 25 проц. а остали 25 процената други саразмерно. Даље решено је да има остати при закључку одборском да се професорима на пакрачкој препаандији има дати осим станарине читава плата за професора трећег, кога су замењивали а од које им је пређашња управа народ. фонда самовољно само једну трећину из-

влада и благајна је по томе упућена да им заостале две третине исплати.

Још је решено на пријаву патријархову да је за 11.200 ф. а вр. порције, коју су остали дужни пок. патријарх Рајачић и Маширевић, узапћена аренда његова, да се протестира и да се долге аренда као предујам из народних фонда патријарху под-

мири, док се еквивалент из интеркалара, тако се зове владина кад је умро владика а други није намештен, и заоставшине Рајачића и Маширевића ненаплати.

Још нам остаје да јавимо, да је стигао одговор од министра просвете, да се угарски школски закон не може на бившу крајину протети, то јест да остаје 11 § респекта.

ПОДЛИСТАК.

С Е О С К И Н А Т А Р О Ш

(Наставак.)

— Шта је то Ђуко, мани се те жене, виче му кнез али овај не слуша, него вуче; ја знам шта је ред, она се није уписала на време на сесију, њен је ред на послетку, ако је славна сесија прими, нејде то тако како ко хоће; ја знам шта је ред.

— Но остави је на миру продера се кнез, заповедајући Ђуки.

— Та кад већ ви кажете оставићу је али то није ред, то неможена добро изаћи, ја знам шта је ред. Све ћу ја то искијати. Ђука се одмаче гунђајући, али то ако гласно да су сви чули: Ако ћеш ти тако преко реда пуштати, онда ти стој на врати, ја нећу, ја знам шта је ред. Жена остаде на сред собе сва успахирена:

— Но кога ти снашо тужиш, запитаће је бележник?

— Тужим квочку, господине!

— Какву квочку?

— Ево ову овде.

— Та које још тужио суду квочку?

— Та знате, господине, ово није права квочка, ово је жена.

— Ко је још видио жену с перјем и с кљуном?

— То је оно господине, што то није жена ко што су жене, то је отровница светска, то је вештица, та је моју сироту децу стаманила и ту поче јецати и клети а квочку стиште за гушу, да је крчати стала.

— Од куда ти то знаш, да је то вештица?

— Знам ја господине, јесте вештица је Ево казаћу вам на ћете и сами видети да јесте. Ноћас се ја пробудим на чујем да се нешто у кујни миче, ја упалим свећу, а оно квочка под оцаком, баш се спрема да излети кроз оцак, а ја се бацам на њу, а нећеш даље морио једна. Знала сам она ко је, али кад ујутру а оно јамачно. Одем онима за кућом да нешто иштем, кад тамо пиште пилићи по авлији, а квочке нема. А ди вам је вештица питам ја комшију Гавру. Каква вештица? Та та што води пилиће. Баво би је знао — нема је. Та да нема је, кад сам је ја затворила. Сад ће њој бити црни петак. Неће тајести ничију децу више. Гавра дође нашој кући по квочку, а ја му нададох. Он рече, да ће ме убити ако је завољем јер каже да је то права квочка. А да је права квочка одкуд би ноћу у моју кујну дошла. Која ће још квочка оставити пилиће, да иде у комшијинску кућу да ноћи. Ко то још невиди, да није чист посао, тај није при себи.

— До душе, рекоше суђаје, и погледаше један другог, — чудно јесте,

— Па шта ти хоћеш сада? запитаће бележник жену.

— Ја молим, да славна сесија закоље и спали квочку, јер ја несмем, мене ће она зликовац угући а славној сесији не може ништа.

— Та-онај, сирота жена, изгубила толику децу, па незна ни сама шта да ради — шта је стало за једну квочку, била крива или не, нека је ђука спали, да други пут нејду ноћу у туђу кућу. То је заслужила, ма све да није вештица, Шта је само сирота жена страве претршила кад ју је видела на огњишту, каза кнез.

Остале суђаје погледаше у натароша. Хтедоше нешто рећи а кад опазише, да је овај развукао уста — ућуташе.

Натарош се насмеја и рече: снашо ти много иштеш. Ми не судимо за главу, ти би морала у Пешту тога ради ићи, него најбоље ће бити однеси ти ту квочку њеним пилићима па се немој завађати с комшијом својим ма за што. Квочку је какво цето или тако шта одвијало у твоју кућу још за рана.

— Шта, још да ја крвницу кући носим, нек је носи ко хоће, какав сте ви суд, кад неможете ни једној квочци да судити, и ви се још зовете нека власт, страшне ми власти и ту срдито баци квочку: ето вам је кад вам је за њену главу стало, ако она дође у мој сокак, ја јој стојим добра неће се наносити главе. Квочка скочи па на прозор ђука за њом, а она на сто, превали мастило на протокол, загребе суђају једног по носу и да ђука не беше вештак у ватању, кад год је их он са седала скидао, кад су сватови или село какво, можда би славна сесија зло употребила власт, што по веле учинила мисбраух дер амстгевалт, јер би начинила преки суд квочки, тако се већ господа суђаје разгњевиле беху.

И ђуку је већ овај посао разљутио, те ће рећи: Та да сам ја суђаја, ја би ту вештицу, што је ову квочку донела закло и спалио, и ту је опсовао трагу женску — гледај ти њи, ни живина нема од њих мира, а да има човек; ђука је одмах номислио, на своје зло — Пелу, коју никад није другчије ни звао него: оно моје зло.

Сесија се по овоме брзо сврши. Ђука однесе квочку газди чија је и све беше умирено.

Али ђаво неспава. У други понедељник исто тако сесија. Уједаред, уђе унутра човек и баца на сред суднице заклану квочку: Ето, пилићи да ми разбију главу пиштећи, а да сам ја оној вештици расцопео дубању луду, ви би менека баш оправили у Пешту. Сад судите!

Кажем ја, да ја знам шта је ред. Нисте требали пустити ону циганку преко реда, па не би ни овај човек ушао, прихвати ђука, подиже квочку и узде човека за раме, хајд, хајд на поље, ти долазиш на послетку, ако те господа приме.

Плајаш други оде по комшиницу тужитељеву. Кад су се сви изређали пусти ђука убијцу квочкину и тужитеља унутра. Бележник пошље и по жену тужитељеву и ова дође, но остане на пољу. Шта је то запита кнез жену, показујући јој прстом на квочку.

— То је то, одговори ова опором, је сам вас лепо молила, да јој ви судите, кад ви нећете судила сам јој и сама.

— Па шта ти мислиш, запита је бележник, је си ли ти баш квочку заклала или кога другог.

— Знам ја добро, кога сам заклала.

— Добро, кад знаш, па реци ми може ли један човек у исто време бити и жив и мртав и заклан и незаклан?

— Не може.

— Кажи истину ја знам да ти сумњаш на Гаврину жену, да је појела твоју децу?

— Не сумњам него баш јесте, она је их је појела зацело, она баш, ако хоћете да знате.

— Она се претвара у квочку је ли. Ти си је уваћила, кад се направила квочка и заклала, а је си ли ти видила, кад год у исто време да иде и она по авлији и та квочка, што си је ти заклала?

— Јесам.

— На то бележник мане на ђуку, а овај пусти Гаврину жену па ће онда рећи туженој: ти си заклала квочку и кажеш да је то Гаврина жена а ето ова је жива, може ли ко бити заклан и жив шта је то сад?!

— Опсена господине!

— Како, је ли опсена, да је квочка мртва или да је Гаврина жена жива. Ако мислиш да квочка није мртва а ти ћеш је морати носити твојој кући, па ће ти у соби стојати, док год сама нерекнеш мртва је, а ако мислиш да Гаврина жена није жива, а ти ћеш је одвести твојој кући, па ћеш јој давати да једе и пије колико год хоће, ти знаш да мртви неједу и непију, па шта ти је стало.

— Не господине, да ћу јој десет квочака моји, само нек ми недолази у моју кућу, ако она дође ја ћу се одмах иселити из ње. Немогу да живим с њоме ни што ми је у комшилuku а камоли да ми је у кући.

— Видим ја, да ти немаш куда, и да је то само пркос а рада си ти да ти комшиница изађе на глас као вештица, сад одступите. Портаје изађу на поље.

Тужитељка буде осуђена, да плати квочку и пилиће, јер без квочке тешко да не ће пилићи, којима је тек 16 дана било сви посекати, и још 5 ф. глобе у сиротињски фонд.

Ето, је сам ти казао пропрати ђука тужену, кад је напоље излазила, ето ти сад твоје:

Тужим квочку Господине.

(Наставиће се.)

Л И С Т А К.

РАЗЛИЧНОСТИ.

— (Како се негда судило) Лопов један буде уваћен и затворен. Њих шесторица уватили су га и дотерали суду. Кад је било пред испит дође жена лопову. Тавничар је пусти и стане на врата да чује шта ће разговарати. Лопов каже жени: Идићући, у сламњачи има 60 дуката, донеси то и подај судији да ме ослободи. Жена оде по дукате и кад се натраг врати, па пође судији, тавничар је задржи и рекне: Ја знам да ти носиш 60 дуката судији но муж твој рекао је да их даш мени, да му ја предам, судија незна српски па те неће разумети. Жена да дукате а тавничар узме себи 40 а даде 20 судији. Кад је дошло до суђења и дођу она шесторица да сведоче да су уваћили лопова, одговори судија: како то може бити кад су њих двадесет мени дошли и сведочили, да је он био код куће ту ноћ. Јесте, дода још тавничар, њих шездесет пошло је било да сведочи, али ја сам пустио само њих двадесет. јер ди би стали толики.

(Оно целе земље) обихло је једно писмо за 88 дана. Послао га је један господар из Њујорка неком другом у Јокохаму преко Инглеске, с том молбом, да га овај одмах, чим га прими, на ново завије, па да га пошље из Јокохаме у Њујорк, наравно другим путем: преко Сан-Франциска, дакле преко друге земљине половине. Писмо је послато из Њујорка 13. маја, а 12.

јула стигло је у Јокохаму, кад је по том одмах даље послато било је 8. августа опет у Њујорку. И тако је то писмо сваки дан прелазило једно на друго по 250 инглеских миља.

(Ротшилдови приходи.) Познати бечки милијонар, Чивутин Ротшилд, има тако огромне приходе, да би могао комотно трошити сваке године 60 милиона форината, дакле од прилике сваке недеље по један милион, сваки дан 150.000 фор. сваки сат, дан-ноћ, више од 6.000 форината. Кад би само сваки сат по једну иљаду жртвовао на сиротињу, остало би му сваког сата на трошак куд и камо више од 5.000 форината!

(Краљ жељезнички.) Неки чивут Штрусберг градио је са грдним новцем толике жељезнице, да су га за то назвали: „Краљ жељезнички.“ Но он је вештином и обманом умео себи изварати многе милионе те је тако у великој милости и код самих Царева био, да је Царица Немачка, кад је Наполеон уваћен прво његовој жени показала телеграм о томе, али је прошлог месеца долијао, те је затворен у Русији, де су га уватили.

— (Колико друштва има у папиној кући?) Свега има 537 глава. Папа има за своју послугу седам слугу. Кардинал, први до папе, има у својој свити 48 лица. У гарди папиној има 200 момака. И све то издржава фениг св. Петра, и још претиче много и много.

(Колико Цар наш милостиње чини?) Прошле године Цар је из свог рођеног цена учинио милостиње један милион 572.000 фор. а. вр. Ту се рачунају и дарови на цркве, школе, вештацима и т. д. Саме милостиње даје редовно сваке године на 834.000 фор.

У помоћ Херцеговцима послато је из Жабља 10 форинти. Имена због познатих прилика несаопштавамо, само толико јављамо да то није послао солгабирив Николић.

У наклади Арсе Пајевића у Н. Саду

ИЗИШАО ЈЕ

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР за преступну г. 1876.

уз сарадњу српских књижевника
УРЕДИО ГА

Стеван В. Поповић.

Календар износи 11 велики табака. Календарски део има уз дане још и ове рубрике: **мене месеца и времена шта бива тога месеца у природи, знамените српске дане и вашаре који падају тога месеца. Уз то листове за писање примања и издавања. Повезан је у лепе, нове корице.**

У забавном и научном делу доноси „Орао“ уз одабран садржај 18 великих слика које ликова у Српству знатних људи, које слика са бојишта, из српских крајева, из живота и природе.

Уз корице има „Орао“ велику, уметнички израђену оригиналну насловну слику:

„Вође и јунаци из устанка у Босни и Херцеговини год. 1875.“

Цена је календару само 50 нов. Препродавци добијају 20 % рабата или 10 нов. по комаду.

Пријављеним препродавцима разашље се календар оним редом којим су се пријавили.

Ко још жели себи или за продају да набави „Орла“ нека се обрати на Арсу Пајевића у Н. Саду.

„Орао“ је штампан у 8500 примерака, те ће се свака наручбина брзо и тачно обавити

Сада је баш изашао из штампе

ПОЛАЖЕНИК

КАЛЕНДАР ЗА ПРЕСТУПНУ ГОДИНУ
1876.

ЦЕНА ЈЕ КАЛЕНДАРУ САМО 20 НОВЧ.

Ко поручи за растуривање добија проценат 25%.

Може се добити и поручити код „српске народ. задр. штампарије“ у Н. Саду.

О Г Л А С.

ОКРУЖНИЦА.

Подписато подужеће овим јавља свакоме, који до овога листа допре да има новаца на зајам за сваког оног, који ораћи земаља притјажава, особито они п. н. земљепритјажатељи чине се изрично пажљивим, да сви они, који имају уредне исправе и преко 100 фор.

пореза без додатака плаћају, врло брзо новаца по 6%—7% добити могу.

Мање своте могу се такођер добити, само нешто дуже траје (у последње време сироводило се за 4—8 недеља) и нешто је и већи интерес.

Овим се даје прилика сваком земљепритјажатељу да може своје стање у ред довести, ако има какви раскрајака и зачкољица, а нарочито да се опрости несносни вексли, њихови термина, и велики интереса — са којима су се многи кроз ови последњи неколико рђави година упознати морали.

Па све стране се виче нема новаца. — Ево дакле новаца! пак купујте те јетине земље, орите, сијте, брда и долине, радите, небојте се пропасти док 6—7 од стотине плаћате. — Кад у целог света новца буде, онда је земља по дуплу цену. —

Који је вољан на ове новце таки велики интерес плаћати, као што су заопуцале наше шпаркесе узимати, тај ће већ за осам година са тим интересом и сав капитал вратити моћи, пак га бар нико неузнемирује, само уплати једанпут или двапут у години (каке хоће од воље му стоји) свој интерес, пак мир божи — нити га ко зна, нити му треба да сваки час векслу мења, нити га ко зивка, нити му ко прети да ће му се вексла протестирати, пак онда нема ту да једанпут ишту полу, други пут све, да се из ока из бока вратити мора, тога овде нема, ко једанпут подпише облигацију миран је за цело време на које је узео новац, кад оно мало интереса иоле уредно плаћао буде.

Све друго што год ко жели дознати у погледу зајма, нека заповеда доби у нашу писарну, или нека иште ма по киме писмена разјаснења, пак ће добити у свима европским језицима на захтевање.

ДЕЛОВОДСТВО

општег прометног завода.

ХРАНИТЕЛНИ ВИБЕГ „ФИНИКС“

ОПШТИ ПРОМЕТНИ ЗАВОД

У СЕНТОМАШУ У БАЧКОЈ ЖУПАНИЈИ

на Францовом каналу,

преко пута од српске свето-богојавленске цркве, у завештаној кући покојног Васе пл. Николића Цавера кућни број 977.

УСТМЕНА ОВАВЕШТЕЊА

око зајма дају се сваки дан у писарници подужећа, и то од 8—12 сати пре подне сваки дан осим велики заповедни светаца. —

ЗА ВЕЋЕ ПОСЛОВЕ

где је нужно деловођи на лице места отићи, или се буде у том послу захтевала присутност, има захтевач за сваку миљу подвоз са 1 фор. а дневнице са 10 фор. платити. —

Ко жели преко писма о зајму разговарати, тај има прво 1 фор. послати за писарину, пак ћему се доставити цело „Разјаснење“ и све што захтевао буде, иначе само мала окружница.

Неплаћена писма непримају се.

ВЛАСНИК „ЗАДРУГА ЗА СРПСКУ НАРОДНУ ШТАМПАРИЈУ.“ — УРЕДНИК **Иванта Поповић.**